

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00

F: 01 400 53 21

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Šubičeva 4
1000 LJUBLJANA

g. Dejan Židan
PREDESEDNIK

Številka: 001-148/2019/5

Datum: 16. 10. 2019

ZADEVA: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje**
ZVEZA: vaš dopis št. 020-07/1469/2 z dne 26. 9. 2019

Spoštovani!

V prilogi pošiljamo odgovor na pisno poslansko vprašanje, ki ga je na ministra za izobraževanje, znanost in šport naslovila poslanka Državnega zbora Alenka Jeraj v zvezi z znanjem slovenščine za učence, katerih materni jezik ni slovenski.

S spoštovanjem,

dr. Jernej Pikalo
MINISTER

Vročiti:

- Naslovniku – gp@dz-rs.si – po elektronski pošti;

Odgovor ministra za izobraževanje, znanost in šport na pisno poslansko vprašanje Alenke Jeraj

Poslanka Državnega zbora Republike Slovenije, Alenka Jeraj, je na ministra za izobraževanje, znanost in šport, dr. Jerneja Pikala naslovila vprašanje v zvezi z znanjem slovenščine za učence, katerih materni jezik ni slovenski.

Ministrstvo na posamezna vprašanja odgovarja:

1.) Prosim za podatke, koliko učencev, ki so priseljeni in so albansko govoreči, je v osnovnih šolah, pri čemer prosim za podatke po občinah, s pregledom kje jih je največ in kje najmanj?

Podatki o številu albansko govorečih otrok v osnovnih šolah po občinah za obdobje zadnjih šest let se nahaja v prilogi 1.

2.) Ali je ministrstvo seznanjeno s primeri napredovanj učencev, ki so priseljeni in ne obvladujejo slovenskega jezika v višji razred? Ob tem zanima, koliko je takšnih primerov?

3.) Kakšni so kriteriji za znanje slovenskega jezika v osnovnih šolah, ki zadostujejo za napredovanje v višji razred in ali se ti upoštevajo enako za priseljence vseh narodnosti?

Upoštevajoč zapisano je potrebno poudariti, da slovenski izobraževalni model vključevanja priseljencev temelji na vključujočem (v kontekstu čim hitrejšega vključevanja v redni pouk) pristopu pri uresničevanju pravic otrok priseljencev do izobraževanja ter skrbi za njihovo učinkovito vključitev in oblikovanje medkulturne družbe. Prav tako izobraževalni sistem upošteva vidik jezikovnega repertoarja vsakega posameznika, saj otrok s priseljenkim ozadjem vstopa v vzgojno-izobraževalni prostor s svojim prvim jezikom - materinščino in morebiti tudi že z določeno stopnjo znanja tujega jezika. Za doseganje ciljev vzgojno-izobraževalnega procesa je nujno, da se čim prej nauči slovenščine kot učnega jezika, če se vključuje v dvojezičnem okolju pa še italijanščino ali madžarščino. Vsak od naštetih jezikov tvori del njegove sporazumevalne zmožnosti. Slovenski izobraževalni sistem otroku priseljencu nudi v skladu s slovensko zakonodajo možnost učenja slovenščine, v sodelovanju z izvornimi državami oz. drugimi deležniki pa tudi razvoj materinščine.

Veljavna zakonodaja (81. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Uradni list RS, št. 16/07 – UPB, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj, v nadaljevanju: ZOFVI) daje normativno podlago za zagotavljanje sredstev iz državnega proračuna tako za učenje slovenščine kot tudi poučevanje maternega jezika za priseljene učence in dijake, vključene v redno osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje.

Dne 6. 9. 2019 je bila v Uradnem listu RS objavljena sprememba Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole (Uradni list RS, št. 57/07, 65/08, 99/10, 51/14, 64/15, 47/17 in 54/19). Sprememba se nanaša na normativno ureditev v povezavi z vključevanjem učencev priseljencev. Po novem so učenci priseljenci deležni dodatnih ur slovenščine po enotnih kriterijih, ki jih določajo nova pravila.

Pravila so nastala na strokovni podlagi, na osnovi dokumenta "*Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja*". Ministrstvo je v letu 2018 (po desetletju trajajočih različnih projektov na temo vključevanja priseljencev) v okviru projekta »Izzivi medkulturnega sobivanja« pridobilo dokument, kjer so predlagane nekatere spremembe in dopolnitve zakonskih podlag s področij: začetnega učenja slovenščine, individualnega načrta aktivnosti kot dokumenta, ki prispeva k pripoznanju učenčevega predhodnega znanja in izkušenj, prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja med šolskim letom, normativnih sprememb in kadrovske zmožnosti za izvajanje uspešnega

vključevanja otrok priseljencev v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Dokument je tudi osnova za zakonodajne spremembe na tem področju.

Bistvene novosti spremembe pravilnika:

- izvajanje izrazitega povečanja dodatnih ur slovenščine
- več pripadajočih ur, tudi v primerih majhnega števila vključenih učencev priseljencev (**do 4 učenci - 120 ur, od 5 - 8 učencev - 160 ur, od 9-17 učencev - 180 ur**), **poudarek je na jezikovnem opolnomočenju v prvem letu šolanja**
- če se učenci vključijo v slovenski šolski sistem v drugem polletju, so deležni nekoliko manjšega števila ur v prvem letu (**35 ur**), **vedar pa s tovrstnim izobraževanjem nadaljujejo še v prihodnjem šolskem letu** (gledamo torej prvo leto od dejanskega datuma všolanja)
- možnost sistemizacije deleža delovnega mesta strokovnega delavca na osnovnih šolah, če se v začetku šolskega leta vključi 9 ali več učencev

Število učencev	Delež delovnega mesta
9 do 17	0,25
18 do 26	0,50
27 do 35	0,75
36 do 44	1

- z dodatnimi urami slovenščine je poskrbljeno tudi za učence, katerih materni jezik je **slovenski, pa so se predhodno izobraževali v tujini**.

Leta 2008 je bila v Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 52/13, v nadaljevanju: pravilnik) vključena določba, ki dopušča **možnost prilagajanja ocenjevanja za učence priseljence**. V skladu s pravilnikom se lahko za učence, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v RS, v dogovoru s starši prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja, število ocen ter drugo. Znanje učenca priseljenca se lahko ocenjuje glede na njegov napredek pri doseganju ciljev oziroma standardov znanja, opredeljenih v učnih načrtih. O prilagoditvah odloči učiteljski zbor. Prilagoditve za ocenjevanje znanja se upoštevajo največ dve šolski leti.

Učenci priseljenci iz drugih držav so lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v RS, **neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred**. O napredovanju odloči predlog razrednika učiteljski zbor.

Skladno z zgoraj opredeljenim in razloženim, ministrstvo ne spremlja primerov napredovanj priseljenih otrok. Kriteriji za znanje slovenskega jezika, ki zadostujejo za napredovanje v višji razred se upoštevajo enako za priseljence vseh narodnosti.

4.) Prosim za podatke, koliko medvrstniškega nasilja so obravnavali posamezne osnovne šole v obdobju zadnjih treh let, kakšnih oblik in kakšne so bile sankcije. Obenem me zanima, ali so bili v zaznane oblike medvrstniškega nasilja v osnovnih šolah vključeni tudi učenci priseljenci in v koliko primerih.

Vzgojno delo v osnovni šoli temelji na konceptualnih dokumentih (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju, Programske smernice za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti, Programske smernice za delo svetovalne službe v osnovni šoli), na zakonski ravni pa je vzgojno delovanje šole urejeno v posebnem poglavju ZOFVI.

Vzgojno delovanje v osnovni šoli je ena od komponent vzgojno-izobraževalnega dela, ki mu sedanja zakonodaja posveča posebno pozornost. Zakon o osnovni šoli šolam daje možnost avtonomno načrtovati in izvajati vzgojne dejavnosti ter ukrepe, in da v partnerskem odnosu s starši na osnovi zakonsko določenih ciljev same opredelijo način uresničevanja vrednot.

Pri pripravi in sprejemanju vzgojnih dokumentov so aktivno vključeni strokovni delavci in starši, za uresničevanje pravic in dolžnosti učencev pa je zadolžen ravnatelj kot varuh zakonitosti. V delo z vzgojno problematiko je vključena tudi šolska svetovalna služba, ki je po ZOFVI med drugim oblikovana za svetovanje učencem, učiteljem in staršem. Pomembno vlogo ima tudi

razrednik, ki analizira vzgojne in učne rezultate ter skrbi za reševanje vzgojnih in učnih problemov, sodeluje s starši in šolsko svetovalno službo in ima poleg strokovnih delavcev aktivno vlogo v postopku izrekanja vzgojnih opominov. Sodelovanje šole s starši je zagotovo ena od pomembnih nalog, ki narekuje skupno iskanje rešitev, s katerimi se lahko prepreči pojave nasilja oziroma jih šola s starši lahko skupaj rešuje učinkoviteje.

Kadar se šola sooča z težavami, ki jih ne zmore rešiti sama, se poslužuje naslednjih aktivnosti:

Šole se povezujejo s centri za svetovalno delo in drugimi strokovnimi institucijami, in, če tako narekujejo okoliščine, tudi s policijo, ki ravna oziroma ukrepa v skladu s svojimi pristojnostmi. V takšnem primeru - ko gre za kompleksnejšo vzgojno problematiko šola zaprosi ministrstvo za dodelitev oz. sistematizacijo mesta spremljevalca.

Skladno z zgoraj navedenim - avtonomijo šolskega prostora, ministrstvo ne razpolaga z verodostojnimi podatki glede števila primerov medvrstniškega nasilja, pač pa z nekaterimi podatki glede omenjenih pojavov razpolaga Inšpektorat RS za šolstvo in šport (v nadaljevanju: IRSŠŠ).

Medvrstniško nasilje med učenci osnovnih šol RSŠŠ obravnava predvsem v primerih obravnave domnevnih nepravilnosti pri vzgojnem delovanju šole glede zaznavanja in ukrepanja v primerih medvrstniškega nasilja med učenci. Ob tem je potrebno poudariti, da iz podatkov, ki se zbirajo, ne moremo sklepati na podatke, koliko in katere pojavne oblike medvrstniškega nasilja so na šolah dejansko prisotne ter kakšne so sankcije šol v posameznih primerih. Posameznih podatkov o učencih šole, ki so vključeni v domnevno medvrstniško nasilje, IRSŠŠ nima.

Podatki o številu osnovnih šol, na katerih je bilo v okviru postopkov IRSŠŠ obravnavano medvrstniško nasilje v letih 2017, 2018 in prvi polovici 2019 so naslednji:

leto	2017	2018	2019
Medvrstniško psihično nasilje	5	2	4
Medvrstniško fizično nasilje	19	19	2
Medvrstniško nasilje – psihično in fizično	0	5	3